

Frukthagen - et levende arkiv

Fruktdyrkingen har gjennom lang tid vært en viktig del av landbruket i bygda, og preger fortsatt kulturlandskapet mange steder. Epleblomsten er selve symbolet for Lierbygda, og har fått en flott utforming i kommunevåpenet. I mange hundre år har Lier vært en framtrедende fruktbygd. Enkelte sorter har vært dyrket her siden middelalderen, for eksempel Glansmoreller og Blåplommer som begge finnes i denne hagen. Alt for ca 200 år siden kom Gravenstein-eplet hit til Lier.

En stadig faglig utvikling innenfor fruktdyrkingen og medfølgende utskifting av gamle sorter ville på sikt medføre at disse kunne gå tapt. For å sikre vesentlig, gammel Lierkultur, var det derfor naturlig at Lier Historielag allerede i 1980 startet innsamling og registrering av gamle fruktsorter. Grunnstammer ble midlertidig plantet ut i privathager, og podekvister ble hentet inn fra hele bygda der det var kjent at gamle sorter ennå sto. Da Lier Bygdetun overtok Nedre Overn i 1990, startet anlegget av frukthagen umiddelbart som den første virksomheten på eiendommen. Arbeidet med hagen har hele tiden vært drevet på dugnadsbasis av erfarne fruktdyrkere fra Lier.

Frukthagen på Lier Bygdetun er på 5 dekar og består av 200 trær, mest epletrær, men også pære-, plomme- og kirsebærtrær. I alt kan hagen vise ca 80 sorter, de fleste fra Lier, men også noen fra nabobygdene. Fruktsamlingen bidrar til å ta vare på biologisk mangfold og arvestoffer. I dag har samlingen status som klonarkiv (sortsarkiv) som en av ti lignende fruktresamlinger under Nordisk Genbank, som gir tilskudd og veiledning til drift av samlingen av de gamle fruktsortene for å kunne bevare arveanleggene.

Alle frukttrærne er merket med navn, og alle trerekkene med tall.

Gå gjerne gjennom hagen og finn sorter du selv husker fra tidligere tider eller som besteforeldrene dine har hatt i sin hage. Vær forsiktig med trærne våre – vi har alle ansvar for å ta vare på dem for nye generasjoner!

Pr. januar 2006 har frukthagen følgende sorter som du finner på rader merket med romertall:

Epler:		Søteple	VI
Alice	XII	Sævestaholm	XII
Cox's Orange	XII	Taffeple	VII
Cox's Pomona	■	Toppeple	I
Cox's Pomona rød	I	Torstein	XII
Cellini	V	Transparente blanc	I
Dronningeple	I	Wagener	V
Filippa	III, IV	Øskaug	IV
Flaskeple	VII	Ukjent sort	I
Fuhr	VI		
Gladstone	I	Pærer:	
Gravenstein	I, II	Anna	VIII
Gul Richard	XII	Bergamotter	VIII
Gyllenkroks Astrakan	I	Bonne Louise	VIII
Grågylling	VI	Charneu	VIII
Hampus	V	Clapps favorite	VIII
Haugmann	I, II	Clara Frijs	VIII
Hvit Astrakan (Glasseple)	VII	Gråpære	VIII
Husmor	V	Herzarin Elsa	VIII
Høstkalvild, rød	■	Julipære	VIII
Ildrød Pigeon, podet inn	I	Keiserinne	VIII
Ingrid Marie	I	Nalum	VIII
James Grieve	XII	Pære fra Bærum	VII
Jens Pedersen	IV		
Jomfrueple	III, IV	Plommer:	
Jordbæreple	■	Blåplomme, vanlig rotekte	X
Karin Schneider	I, II	Blåplomme, rotekte u/dugg	X
Kaupanger	VII	Early Laxton	X, XI
Kjerringholm	■	Eksperimentalfeltets sviske	IX
Lamyreple	III, IV	Gulplomme/Eggeplomme, rotekte	IX, X
Leinestrånd	VI	Jefferson	IX
Martin Borgen	V	Katarinaplomme	X
Ribston	V, VI	Mallard	XI
Ribston rød	V	Metley (japansk plomme)	IX, XI
Ringstad	IV	Myrobalan grunnstamme	IX
Rosenstrips	VI, VII	Nektarin plomme	IX
Rondestveit, rød	IV	Reine Claude ? Early Laxton	X
Rød Astrakan	VII	Rødplomme/Eikerplomme	X
Rød Cox's Pomona	I	Stokkarud plomme, blå rotekte	X
Rød Torstein	XII	Sukkerplomme, rotekte	X
Signe Tillisch	II, VI, VII, XII		
Silkeple	II, V	Kirsebær (moreller):	
Simenrud	V	Glansmorell, rotekte	IX
Sørneseple	IV	Kirsebær, rotekte	IX
		Skyggekirsebær	IX

Jens Pedersen-eplet har spesiell historisk tilknytning til Lier.

